

Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej. Święto obchodzone po raz pierwszy. Krakowskie obchody na pl. Jana Matejki i w Muzeum AK

[Aleksandra Łabędź](#)

14 lutego 2025, 14:45

Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej w Krakowie ANNA KACZMARZ / POLSKA PRESS

W piątek, 14 lutego, w Krakowie odbyły się obchody 83. rocznicy przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową. Tego dnia, po raz pierwszy, obchodzony jest też Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej, który 9 stycznia ustanowił Sejm RP. Z tej okazji Kraków został udekorowany flagami państwowymi, miejskimi oraz Unii Europejskiej.

- Dziś święto polskiego honoru, odwagi i dumy! Po raz pierwszy obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej. Prawdopodobnie największej podziemnej formacji zbrojnej w historii świata. Dzisiaj szczególnie pamiętajmy o naszych Weteranach, a przy pomnikach, tablicach i na skwerach ku czci Żołnierzy AK oddajmy hołd tym, którzy z niezłomną miłością do Ojczyzny, walczyli o jej wolność.

To oni przypominali światu, że „jeszcze Polska nie zginęła”. Cześć i chwała Bohaterom! - napisał w mediach społecznościowych prezydent RP Andrzej Duda.

Krakowskie uroczystości rozpoczęły się o godz. 12. na pl. Jana Matejki przed Grobem Nieznanego Żołnierza. W programie przewidziano m. in. Apel Pamięci oraz złożenie kwiatów i zapalenie zniczy.

Podczas uroczystości zastępca dowódcy 2 Korpusu Polskiego – dowódcy Komponentu Lądowego gen. bryg. Ryszard Pietras odczytał list od wiceprezesa Rady Ministrów, ministra obrony narodowej dr. Władysława Kosiniaka-Kamysza.

-Armia Krajowa nie była zwykłą organizacją dywersyjną, utworzoną do walki z okupantem. Była zbrojnym ramieniem polskiego państwa podziemnego, zorganizowaną tajną strukturą, funkcjonującą na obszarze II Rzeczypospolitej, prowadzącą tam działalność polityczną i wojskową, sądowniczą i administracyjną. Miała ogromny wpływ na całe społeczeństwo polskie. Stanowiła sól w oku okupanta, bo była motorem i narzędziem walki, ale też symbolem niezgody na zniewolenie; mobilizowała do powszechnego oporu wobec wroga i jednoczyła naród we wspólnej sprawie: walce o niepodległą Ojczyznę. Do dziś uważa się, że było to największe i najlepiej zorganizowane podziemne wojsko, działające w okupowanej Europie. Jestem szczerze rad, że nareszcie, po ośmiu dekadach od zakończenia II wojny światowej, udało się wypełnić tę bolesną i wstydliwą lukę, jaką był brak takiego święta. Tym mężnym, szlachetnym, odważnym ludziom z Armii Krajowej, którzy w chwili największej próby nie zawahali się stanąć twarzą w twarz z bezwzględnym wrogiem, jesteśmy winni wdzięczną pamięć i najgłębszy szacunek. Liczę, że Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej będzie nie tylko naszym hołdem składanym Ich ofiarności i odwadze, ale także kolejnym ważnym krokiem w pielęgnowaniu i upowszechnianiu pamięci o Ich zasługach, o poświęceniu i najczystszej próbie umiłowaniu Ojczyzny– przekazał wicepremier, minister obrony narodowej Władysław Kosiniak-Kamysz.

Głos zabrał także II wicewojewoda małopolski Ryszard Śmiałek.

– Gromadzimy się dziś, aby upamiętnić 83. rocznicę przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową. W tym ważnym miejscu, przed Grobem Nieznanego Żołnierza, każdego roku swoją obecnością zaświadczaamy o tym, że jest to dla nas niezwykle ważne dziedzictwo. W nim upatrujemy naszej tożsamości. Przez jego pryzmat chcemy spoglądać na przyszłość. Z niego chcemy czerpać siłę. W tym roku uroczyste obchody nabierają jednak szczególnego znaczenia. Od tego roku upamiętniana rocznica staje się bowiem Narodowym Dniem Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej. (...) Chcemy dziś więc wyrazić hołd żołnierzom Armii Krajowej, którzy w tak trudnych i wymagających okolicznościach, bez wahania, z godną szacunku odwagą, siłą, męstwem i determinacją stanęli do walki o suwerenność. Chcemy też dziś powiedzieć, że nie wiemy, jaka byłaby Polska i czy w ogóle byłaby Polska, gdyby nie ten wielki trud, ta głęboka wierność ideałom, to bezgraniczne poświęcenie i ta ofiarność żołnierzy Armii Krajowej. Niech ich dzieło nie znika z naszej pamięci. Niech umacnia naszą wspólnotę i utrwała powszechną wdzięczność wobec narodowych bohaterów, którym tak wiele zawdzięczamy– mówił wicewojewoda Ryszard Śmiałek.

Organizatorzy krakowskich uroczystości: Oddział IPN w Krakowie, Małopolski Urząd Wojewódzki i Małopolski Okręg Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej.

Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej

Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy AK to nowe święto państwowe ustanowione ustawą Sejmu RP z dnia 9 stycznia poprzez aklamację. Inicjatorem jego uchwalenia był m.in. Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej i Urząd do Spraw

Kombatantów i Osób Represjonowanych. Święto upamiętnia żołnierzy AK i ich czyn zbrojny podczas II Wojny Światowej.

„W hołdzie żołnierzom Armii Krajowej – największej konspiracyjnej armii w podbitej przez Niemcy i Rosję Europie, armii, która jako zbrojne ramię Polskiego Państwa Podziemnego prowadziła bohaterską walkę o odzyskanie przez Rzeczpospolitą Polską suwerenności i niepodległości, a której żołnierze po II wojnie światowej byli prześladowani przez władze komunistyczne zależne od Związku Sowieckiego” – tak brzmi preambuła ustawy.

Dalsza część uroczystości w Muzeum Armii Krajowej

Tuż po zakończeniu uroczystości na pl. Jana Matejki w Krakowie, o godz. 14. w siedzibie Muzeum Armii Krajowej przy ul. Wita Stwosza 12 zaplanowano wręczenie ustanowionych w ubiegłym roku przez MAK honorowych i pamiątkowych odznak „Śladami Armii Krajowej w Małopolsce” oraz odznak „Lwowski Krzyż Kresowy” przyznawanych przez krakowski oddział Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich.

W kolejnym punkcie programu przewidziano też premierę książki pt. **„Kresowi żołnierze Armii Krajowej. Historia – polityka – pamięć”**. To pierwsza od dłuższego czasu monografia wschodnich okręgów Armii Krajowej (Lwowskiego, Stanisławowskiego, Tarnopolskiego, Wołyńskiego, Poleskiego, Nowogródzkiego i Wileńskiego oraz Inspektoratu Grodno). Została przygotowana przez zespół krakowskich historyków, a wydało ją Muzeum AK. Praca liczy ponad 600 stron i wykorzystuje m.in. dane ze stworzonej przez MAK Bazy Kresowych Żołnierzy Armii Krajowej obejmującej biogramy ponad 26 tys. członków AK z Kresów. Na promocji publikacji obecni będą autorzy i redaktorzy monografii.

Po prezentacji książki wystąpi Orkiestra Wojskowa w Krakowie z wiązką melodii wojskowych, natomiast na godz. 16 przewidziano koncert artystów Filharmonii Krakowskiej, którzy zaprezentują kresowe pieśni partyzanckie.

Armia Krajowa

- Była Wojskiem Polskim w konspiracji, częścią Polskiego Państwa Podziemnego podporządkowanego konstytucyjnemu Rządowi RP na Uchodźstwie. Przez cały okres okupacji tworzący ją żołnierze prowadzili walkę z okupantami – niemieckim i sowieckim, broniąc narodu przed zagładą. To właśnie AK w czasach niemieckiego terroru kształtowała postawy setek tysięcy Polaków, dawała nadzieję w trudnych chwilach i podtrzymywała ducha walki - pisze krakowski oddział Instytutu Pamięci Narodowej.

Dodaje też: - Mimo upadku powstania warszawskiego i podboju Polski przez Armię Czerwoną, mimo zaakceptowania przez zachodnich aliantów zmian terytorialnych i oddania Polski w sowiecką strefę wpływów, akowcy pozostawali gotowi do dalszej batalii, a wielu z nich – w ramach Delegatury Sił Zbrojnych, Ruchu Oporu Armii Krajowej, Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość, Konspiracyjnego Wojska Polskiego, Wielkopolskiej Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Warta” i innych organizacji niepodległościowych – podjęło otwartą walkę z nowym, komunistycznym najeźdźcą.

- Dopiero upadek sowieckiego imperium w Europie w 1989 r. spowodował, że Polska wraz z innymi krajami mogła przywrócić pamięć bohaterom, którzy oddali życie w obronie niepodległości - podsumowuje krakowski IPN.

<https://gazetakrakowska.pl/narodowy-dzien-pamieci-zolnierzy-armii-krajowej-swieto-obchodzone-po-raz-pierwszy-krakowskie-obchody-na-pl-jana-matejki-i-w-muzeum-ak/ar/c1p2-27268349>